

Vedtægt

for N. Forsørgelses- og Arbeidsanstalt.

§ 1

Eiendommen N. med tilliggende Jorder Matr. Nr. 4, 10, ni, af Hartkorn Tdr. Skpr. Fdkr. og med et Areal af c. Tønder Land, som af de fire Sogne i District i Forening er indkjøbt, indrettes til en almindelig Fattigforsørgelses- og Arbeidsanstalt for bemeldte fire Sogne.

§ 2.

Indtil de fire hørsholmske Communer kunne komme overens om, at udgjøre eet Fattigdistrict, skulle følgende Bestemmelser gjælde:

De Udgifter, der medgaae til:

1. Forrentning af Kjøbesummen og Anlægscapitalen;
2. Eiendommens Drift og Vedligeholdelse;
3. Besætnings og Inventariums Anskaffelse og Vedholdelse;
4. Lys og Varme;
5. Skatter og Afgifter og
6. Bestyrelsesomkostninger

udredes af de fire Sogne med Halvdelen beregnet efter Folketallet og Halvdelen efter Hartkornet. Sidste Folketælling lægges altid til Grund.

Udgifterne til Føde, Klæder, Sygepleie og Begravelse for de Individier, der af Sognene indlægges paa Anstalten, udredes derimod af det Sogn, som Forsørgelsespligten paahviler.

§ 3.

En ulønnet Direction, der bestaaer af fire Medlemer, af hvilke hvert Sogneforstanderskab af sin Midte vælger et, har Overbestyrelsen. Directionen vælger selv sin Formand, hvis Stemme er afgjørende i Tilfælde af Stemmeligbed, og vedtager selv sin Forretningsorden.

Omvalg af Directionen bliver at foretage af Sogneforstanderskaberne i hvert Aars December Maaned; men der er selvfølgelig Intet til Hinder for at gjenvælge de tidligere Directionsmedlemmer.

Directionen repræsenterer uden Indskrænkning Communerne i alle Arbeidsanstalten vedkommende Forhold, og afgjør følgelig alle samme vedkommende Spørgsmaal,

fastsætter alle reglementariske Bestemmelser, antager og afskediger de fornødne Betjente m. v.

§ 4.

Til den locale Bestyrelse antages af Directionen en Inspecteur og hans Hustru, med Huusbondes og Madmoders Ret og Myndighed ligeoverfor Lemmerne og Tyendet.

Begge kunne opsiges og opsiges med 3 Maaneders Varsel. Løn og Vilkaar bestemmes af Directionen, foreløbig til 300 Rd. aarlig for Begge foruden Bolig, Have, Lys og Varme samt Ret til Afbenyttelse til egen Huusholdning af de til Anstalten indavlede eller indkjøbte Levnetsmidler, og endelig 6 pCt, af Nettofortjenesten paa solgte Haandarbejder paa Anstalten.

Ansees Medhjælp fornøden for Inspecteuren, kan den bevilges ham af Directionen.

Instrux for den locale Bestyrelse meddeles af Directionen. Til at revidere Bøger og Regnskaber antager Directionen en kyndig Mand, imod et aarligt Honorar af indtil 50 Rd.

§ 5.

Optagelse i Anstalten finder kun Sted efter skriftlig Begjæring af vedkommende Sogneforstanderskab, affattet efter meddeelt Schema. Directionen kan nægte Optagelsen, naar dertil findes skjellig Grund.

§ 6.

Enhver, der er under Forsørgelse i Anstalten, retter sig ubetinget efter den vedtagne Huusorden, af hvilken ethvert Lem skal have et Exemplar.

Klager kunne til enhver Tid forebringes Directionen til Afgjørelse.

§ 7.

Betalingen for de Indlagte saavel som Sogdenes Bidrag til Anstalten erlægges 2 Gange aarlig, hver 1ste October og 1ste April, efter Opgjørelse fra Inspecteuren.

§ 8.

Den hele Bedrift og Oeconomi føres for Anstaltens Regning af Inspecteuren og Hustru under Directionens Control.

Lemernes Forpleining skeer efter den approberede Spisevedtægt.

§ 9.

Sjælesorgen tør forventes overtaget af Districtets Præster efter Omgang, saaledes, at Gudstjenesten kan afholdes paa selve Anstalten hver Søn- og Helligdag.

§ 10.

Underviisningen af de i Anstalten optagne Børn besørger af en dertil særlig antaget Lærer.

§ 11.

Lægetilsynet bliver at besørge ved en fast antaget Læge.

Anmærkninger:

- ad § 2. En saadan Forening kan formentlig ikke træffes efter den nugældende Lov om Landcommunernes Styrelse m. v. af 6te Juli 1867.
- § 5. Cfr. Indenrigsministeriets Circulaire af 9de Februar 1869; Departements-Tid. 1869, Pag. 123.
- § 9. Hvorvidt den udtalte Forventning kan opfyldes, vil selvfølgelig være afhængig af de locale og personlige Forhold.

Huusorden.

For

N. Fattigforsørgelses- og Arbejdsanstalt.

§ 1.

Ethvert Lem er forpligtet til at udføre, hvad Arbejde han formaaer og forstaaer, eller som læres ham. Udbyttet heraf tilfalder Anstalten, undtagen forsaavidt en liden Deel deraf maatte af Bestyrelsen tillægges Lemmet som Anerkjendelse af Flid og god Opførsel eller som Opmuntring, hvilket da anføres i den ethvert Lem tildeelte Contrabog, som tillige skal udvise hans daglige Arbejdes Beskaffenhed og Mængde.

§ 2.

Udtrædelse af Anstalten skeer efter ForsørgelsesCommunens Bestemmelse, naar Trangen ansees for ophørt. Dersom Nogen ønsker at udtræde, maa han igjennem Inspecteuren anmelde dette for Sogneforstanderskabet der ikke kan nægte ham Tilladelse, uden i det Tilfælde, at den Paagjældende ikke kan paavise Sandsynlighed for tilstrækkeligt Selverhverv.

§ 3.

Den sædvanlige Tid for Ind- og Udtrædelse er Begyndelsen og Slutningen af hver Maaned.

§ 4.

Kosten er eens for alle Lemmerne. Den maa være tilstrækkelig, sund og reenlig tillavet i Overeensstemmelse med Reglementet. Ikkun Directionen kan tilstede Afvigelse fra Spisereglementet for enkelte Personers Vedkommende. Lemmerne maa ikke ryge Tobak i Anstalten, og Brændeviin maa ikke indføres af Lemmerne eller til disse af Fremmede.

§ 5.

Lemmerne benytte deres egne Gangklæder saavidt muligt, og Inspecteuren paaseer, at de holdes ordentlig vedlige. Ere de opslidte forsynes Lemmerne med Klæder af Anstalten, som dog ikke uden særlig Tilladelse kan medtages ved Afgang fra samme.

§ 6.

Sygdomstilfælde meldes strax for Inspecteuren, der bestemmer om Patienten skal bringes paa Sygehuset.

§ 7.

De forskjellige Kjøen adskilles strengt i Anstalten, dog gjælder dette ikke for smaa Børns Vedkommende. Enkelte gamle Par Ægtefolk, som opføre sig vel, kunne vente at erholde fælles Kamre.

§ 8.

Lemmerne skulle vise Lydighed mod Inspecteuren og deres øvrige Foresatte samt Høflighed og Tjenstvillighed mod hverandre indbyrdes og mod Fremmede. Forinden et Lem tilstedes Adgang til Anstalten, bliver der foretaget en nøiagtig Undersøgelse af dets Person og Effecter, og om fornødent gjøres, underkastes det en grundig Renselse. Alle Lemmer, som ikke ere forhindrede ved Sygdom eller Svagelighed, staae op i Mai, Juni, Juli og August Klokken 5, i Marts, April, September og October Klokken 6 og i November, December, Januar og Februar Klokken 7.

Efterat have vadsket sig, begive de sig til Arbeidsstuerne, hvor de nyde deres Davre, hvortil indrømmes 1/2 Time. Fra Davre til Middag er Arbeidstid. dog gives 1/2 Times Frihed til Mellemmad. Klokken 12 spises til Middag, og Lemmerne have Frihed om Sommeren til Klokken 2, om Vinteren til Klokken 1.

Arbeidstiden om Eftermiddagen varer til Nadveren, med 1/2 Times Ophold om Sommeren. Nadveren spises Klokken 7. Sengetid om Vinteren Klokken 8, om Sommeren Klokken 9. Naar Lemmerne ere tilsengs, lukkes Huset, og Alt eftersees af Inspecteuren.

§ 9.

Inspecteuren anviser ethvert Lem sit Arbeide, og maa hans Befalinger uvægerligen og uden Indvendinger øieblikkelig udføres. Under Arbejdet bliver ethver Lem paa sin anviste Plads og udfører sit Arbeide med Flid og Nøiagtighed. Samtale er ikke forbuden, naar Velanstændighed iagttages, og Arbeidet ikke forstyrres. Uanstændig, høirøstet og støierende Tale skal Inspecteuren strax standse.

§ 10.

Alle Lemmer skulle hver Søndag bivaane Gudstjenesten, Bibler og Opbyggelsesbøger findes i Anstalten til Lemmernes Brug.

§ 11.

Hellig- og Fridage kan Inspecteuren give Tilladelse til at gaae ud for at besøge Slægt og Venner. Enhver, som begjærer Tilladelse til at gaae ud, maa angive hvor han gaaer hen, og være hjemme igjen samme Dag, om Vinteren Klokken 6 og om Sommeren Klokken 7 Aften. Tilladelse til længere Tids Fraværelse maa erhverves af Directionen. Intet Lem kan vente at erholde Udgangslov, med mindre det har opført sig godt i den forledne Uge og ikke har misbrugt den sidst givne Tilladelse.

Paa andre Tider maa Inspecteuren ikkun undtagelsesviis give Tilladelse ti! At gaae ud. efter bedste Skjøn. Enhver, der gaaer ud, skal være forsynet med et Udgangstegn, hvilket Tegn fremvises paa Forlangende.

§ 12.

Den, der ønsker at besøge Nogen i Anstalten, melder sig for Inspecteuren, som giver eller nægter Tilladelsen. I Reglen kunne slige Besøg ikkun tilstedes paa Fridage eller i Fritiden.

§ 13.

Lemmerne maae beflitte sig paa den størst mulige Reenlighed, saavel med Hensyn til deres Legemer som hvad deres Klæder. Redskaber og andre Gjenstande angaaer. Efterladenhed, Uorden, Opsætsighed, Ødelæggelse af Klæder, Redskaber, Materialier o. desl. paasees alvorligt og straffes i Gjentagelsestilfælde efter Reglerne i Plakat af 14de December 1810 §§ 22-24.

§ 14.

Formener et Lem sig forurettet ved Inspecteurens Anordninger, maa det ikkedestomindre adlyde ham, men kan klage til Directionen, som da retter Sagen, om Klagen findes grundet.

§ 15.

Ethvert Barn maa, saafremt det er stort nok, stadig besøge Skolen. Inspecteuren har at paasee, at de lære deres Lectier og udføre de Arbeider, der ere dem paalagte i Skolen. Den øvrige Tid holdes Børnene til Arbeide og Virksomhed, især i fri Luft, og maa herved tages særdeles Hensyn til, at de lære Noget, der kan være dem til Nytte i Fremtiden.

§ 16.

Inspecteuren, der er ene ansvarlig for Børnenes Opdragelse, maa med al Iver og Omhu vænne dem til Guds frygt. Sædelighed og Flid, og maae Forældrene paa ingen Maade blande sig i Børnenes Opdragelse.

Anmærkning:

- ad § 2. Cfr. Indenrigsministeriets Circulaire af 9de Februar 1869.
- ad § 10. Overværelse af Gudstjenesten kan dog ikke være ubetinget, navnlig i Sygdomstilfælde.

Instrux

for
Inspecteuren ved N. Fattigforsørgelses- og Arbeidsanstalt.

§ 1

Inspecteuren overholder nøje Anstaltens Vedtægter og Huusorden og paaseer at Lemmerne i alle Henseender rette sig derefter.

Uden særlig Tilladelse af Directionen maa Inspecteuren ikke være fraværende nogen Nat fra Anstalten.

§ 2.

Han omgaaes Lemmerne med Velvillie og Mildhed, uden dog at lade det mangle paa den fornødne Alvor.

§ 3.

For mindre Forseelser kan Inspecteuren fratage Lemmerne Sulet eller Eftermaden for en enkelt Dag eller nægte dem Udgangstilladelse om Søndagen.

For grov Ulydighed eller Opsætsighed kan Inspecteuren indespærre eller afsondre gjenstridige Lemmer.; men han maa strax melde det for Directionens Formand. Større Forseelser eller Forbrydelser maa altid uopholdelig meldes.

§ 4.

Da Børnenes Opdragelse udelukkende paahviler ham, har han Ret til at tugte dem, dog maa dette altid skee med den største Besindighed og Ro.

§ 5.

Ingen uden Inspecteuren har Ret til at befale over Lemmerne eller sætte dem til Arbeide; dog maa han i saa Henseende nøie rette sig efter de Regler, som af Directionen eller dennes enkelte Medlemmer gives ham.

§ 6.

Han er selvfølgelig ansvarlig for Alt, hvad der anbetroes ham, fører hele Anstaltens Huusholdning ude og inde, og kan hertil anvende Lemmerne efter bedste Skjøn.

Den største Orden, Reenlighed, Sparsommelighed og Skjønksomhed i Anvendelsen af Anstaltens Arbejdskraft og Forraad forventes.

Han besørger alle Indkjøb og forhandler Alt. hvad der kan sælges fra Anstalten, efter Directionens forud indhentede Approbation.

§ 7.

Følgende Bøger, der autoriseres af Directionen, føres af Inspecteuren:

1. Hovedkassebog over alle Indtægter og Udgifter.
2. Hovedbog Nr. 1 over de i Vedtægtens § 2 under Nr. 1 - 6 omhandlede Udgifter og Indtægter.
3. Hovedbog Nr. 2 over Udgifterne til Føde, Klæder, Sygepleie og Begravelse for Lemmerne og Indtægten af deres Arbejdsfortjeneste, med særlig Conto for hvert Lem, indeholdende tillige Lemmets Løbenummer, fulde Navn, Alder, Fødested, sidste Opholdssted, naar det er kommet, om det har været straffet, hvad det har medbragt af Klæder, Linned og Effecter, og, naar det udtræder, dets endelige Afregning, hvorlænge det har været syg i Forsørgelsestiden, og endelig dets mulige Afgang ved Døden.

Hver 1ste April og 1ste October opgjøres samtlige Conti og Regning sendes hvert Sogneforstanderskab i Henhold til Vedtægtens § 6.

4. En Inventariebog, som udviser hvad Inspecteuren har modtaget af Anstaltens Eiendele, og sammes fremtidige Af- og Tilgang.
5. Huusholdningsbog, hvori anføres paa den ene Side alle modtagne Levnetsmidler, Brændsel, Olie m. m, paa den anden Side Forbruget af Fødemidler med Bemærkning om: Bespiisningslemmeantallet, samt det maanedlige Forbrug af Brændsel, Olie, Soda o. desl.
6. Kornbog over alle Ind- og Udmaalinger.
7. Melkebog, hvori indføres paa den ene Side hvad der malkes hvert Maal, paa den anden hvorledes Melken er anvendt.
8. En Driftsbog, hvori opføres alt Materiale og Raastof, der modtages eller anskaffes til Forarbejdelse paa Anstalten, tilligemed Prisen, der er givet for det anskaffede Materiale, samt hvad der er betalt for det afsatte færdige Produkt, Omkostningerne ved sammes Aflevering m. v.
- 9 og 10. Journal og Copibog over indkomne og afgaaede Breve.

Regnskab aflægges halvaarsviis efter Schemata, som Directionen approberer.

Reglementariske Bestemmelser

for
N. Fattighuus.

1.

Den i Fattighuset ansatte Opsynsmand er underordnet Fattigvæsens-Udvalget, Underudvalget for Fattighusets Bestyrelse og Inspecteuren. - Han forestaaer det daglige Opsyn med Fattighuset og skal paasee, at der sammesteds hersker Orden og Reenlighed, at Inventariesager, Klæder, Arbeidsmaterialier og de forarbejdede Gjenstande m. v. forsvarligen opbevares, og at de arbejdsdygtige Fattiglemmer, saavel som de Personer, der ellers maatte være henviste til Arbeide i Fattighuset, tilbørligen udfører det dem anviste Arbeide, i hvilken Henseende han har at efterkomme nærvarende Regulativ og de specielle Ordre, der af hans Foresatte blive ham givne. - Han forer nøiagtigt Regnskab over det i Fattighuset udførte Arbeide, og afleverer hver Mandag Morgen til Fattigvæsenets Inspecteur en Fortegnelse over det af hver enkelt Arbeider i den forledne Uge forrettede Arbeide.

2.

Til efter Opsynsmandens Anviisning at reenholde Fattighusets Localer, vadske Lemmernes Tøi, Pleie de Syge og Svalgelige og udføre anden Gierning, ansættes

Gangkoner, der lønnes af Fattigvæsenet. - Samtlige Fattighusets Sove- og Arbeidsstuer skulle de hver Morgen stænke og feie, og hver Løverdag vadske disse Localer tilligemed alle Trapper og Gange.

3.

I Fattighuset maa ingen Anden have Ophold end de Fattiglemmer, hvem der af Fattigvæsenet er anviist Bolig der, og de Fattige, hvem Arbeide i Fattighuset er anviist; disse Sidste dog kun saalænge, de ere beskæftigede med deres Arbeide. - Naar Nogen ønsker at inklades i Fattighuset for at tale med Nogen af dem, der have Ophold der, kan dette kun skee med Tilladelse af Opsynsmanden, som har at paasee, at den Vedkommende, efterat have udført sit Ærinde, strax igjen forlader Fattighuset.

4.

Fattighusets Port stal stedse holdes aflaaet, saa at Ingen uden Opsynsmandens Vidende kan komme ind eller ud, og er Ind- eller Udgang ikkun tilladt Lemmerne til efternævnte Tider, nemlig:

Morgen: om Sommeren (April—September) fra Kl.
6 - 7.

Morgen: om Vinteren (October—Marts)
fra Kl. 7-8.

Middag: fra Kl. 12—1.

Aften: om Sommeren fra Kl. 7—8.

Aften: om Vinteren fra Kl. 6 - 7.

Hver Gang Ind- og Udgangen efter det Anførte begynder eller ophører, bliver dette at tilkjendegive ved Ringning med den i Fattiggaarden anbragte Klokke.

Tilladelse til, udenfor de ovennævnte Tider, at komme ind i eller forlade Fattighuset, kan for enkelte Tilfælde meddeles et Fattiglem af Inspecteuren eller Opsynsmanden, men ellers kun af et af Underudvalgets Medlemmer.

5.

Enhver, hvem Bolig anvises i Fattighuset, skal forinden sin Optagelse underkastes nøjagtigt Eftersyn paa sin Person. - Viser det sig derved nødvendigt, bliver han at bade og omhyggeligen at rense, hvorhos hans Klæder skulle udbages, saafremt han er befunden befængt med Utøi.

6.

I Fattighuset skulle Lemmerne iagttage streng Orden, og er det dem navnlig forbudt uordentligen at henkaste Arbejdsredskaber, Klæder eller Andet; hvorimod saadanne Ting blive med behørig Orden at opbevare paa den ethvert Lem dertil anviste Plads. - Ligeledes have Lemmerne at afholde sig fra at forstyrre Husets Ro ved høirøstet Syngen, Talen, Skjænden eller paa anden Maade.

7.

Nydelse af Brændeviin er forbudt i Fattighuset, og Opsynsmanden vil have at anholde og confiscere den Brændeviin, som Nogen maatte søge at indbringe der.

Ethvert Lem, der enten i eller udenfor Fattighuset bliver antruffet i beruset Tilstand, maa vente at blive anseet med Straf. - Er den Berusede ustyrlig, kan Opsynsmanden indsætte ham i Fattigvæsenets Arrest, dog at han derom strax meddeler Underudvalget og Inspecteuren Underretning.

8.

Lemmerne skulle til enhver Tid holde sig reenlige og ordentlige med deres Person og Klædedragt, og med Omhu bevare de dem af Fattigvæsenet leverede Klædningsstykker. - Findes Nogen ureen eller befængt med Utøi, bliver han at foranstalte rensset; dog kan Styrtebad ikkun benyttes efter Ordre fra et af Underudvalgets Medlemmer og naar den Vedkommendes Sundhedstilstand ikke er til Hinder derfor.

Ogsaa skulle Lemmerne omhyggelig sørge for at holde deres Senge reenlige og nette, og det er strængt forbudt nogensinde at lægge sig paa Sengen med Fodtøi paa, eller om Natten at ligge i Sengen iført sine Gangklæder.

Ethvert Lem skal hver Søndag Morgen tage reent Kroplinned paa, og afleverer strax, efter at have skiftet, det smudsige til Vadskning. - Den 1ste i hver Maaned belægges enhver Seng med rene Lagener.

9.

Lemmerne skulle staae op om Sommeren i det seneste Kl. 6 og om Vinteren i det seneste Kl. 7, og 1/2 Time efter det nævnte Klokkeslet skal Enhver have sin Seng redt. - Om Middagen mellem Kl. 12 og 1 er det Lemmerne tilladt paaklædte (dog uden Fodtøi) at hvile paa deres Senge, men ellers er det ikke tilladt at benytte Sengen om Dagen. - Om Vinteren Kl. 9 og om Sommeren Kl. 10 skal Enhver gaae tilsengs, og alle Lys slukkes. - Undtagelse fra disse Regler kan finde Sted med Hensyn til Syge eller Svagelige.

10.

De Lemmer, der af Fattigvæsenet henvises til Arbejde paa Fattighusets Arbejdsstuer, skulle med Flid og Orden udføre det dem anviste Arbejde. - Arbejdstiden er om Sommeren fra Kl. 7 - 12 og fra Kl. 2 - 8, om Vinteren fra Kl. 8 - 12 og fra Kl. 1 - 7, dog med Fritid fra Kl. 10 - 10 1/2, og om Sommeren fra Kl. 5 - 5 1/2, om Vinteren fra Kl. 4—4 1/2. Under Arbejdstiden maa Ingen forlade den

ham anviste Plads, og Intet foretage, der kan forstyrre hans eget eller Andres Arbeide. - Lempelse med Hensyn til Arbeidstiden kan efter Underudvalgets Bestemmelse finde Sted for svagelige Lemmer. - Paa Søn- og Helligdage ere Lemmerne fritagne for Arbeide.

11.

De i foranstaaende §§ indeholdte Forskrifter finde ogsaa, med Undtagelse af de Bestemmelser, der angaae Boligen i Fattighuset, Anvendelse paa de Fattige, der ikke boe sammesteds, men ere henviste til Arbeide der.

12.

Overtrædelse af de foranstaaende Forskrifter vil medføre Straf efter de gjældende Love og Anordninger.

N. Byraad i Udvalget for Fattigvæsenet d. 18

Kilde:

H.R. Madsen, "*Veiledning til practisk behandling af samt bogføring og Correspondance i Fattigsager*", Helsingør 1870, eget Forlag.

Bogen er venligst stillet til rådighed af Byhistorisk Samling og Arkiv i Høje Taastrup.

Martin Henriksen, Marts 2006.